

Andreja Kuluncic: Jövőkép Dunaújváros Interaktív játék és köztéri plakátakció

Projektleírás:

A Jövőkép Dunaújváros című projekt elsősorban a város politikai és társadalmi helyzetére összpontosít, a városlakók meglévő vagy meg nem lévő elképzeléseire a város, valamint tágabb értelemben a politikai környezet jövőjét illetően.

A jövőről beszélgetve az emberek általában a jelen helyzetükből kiindulva érvelnek, sokkal nyíltabban, sokkal „lazábban“ beszélnek. Továbbá az is motivál, hogy a mostani kapitalista rendszer változik, és érdekes az embereket rávenni, hogy azon gondolkozzanak, hogy milyen irányba változik, mi az amit ők szeretnék, vagy érdekesnek/jónak látnak mint jövőképet, s végül, hogy saját magukat hova helyezik ebben a jövőképben. Tapasztalatom szerint a poszt-szocialista régió országaiban az emberek inkább „alkalmazkodnak“, mint azon gondolkodnak, hogy hogyan lehetne valamit megváltoztatni, vagy aktívan építeni ... Ebben az összefüggésben Dunaújváros azért érdekes számomra, mert nem organikusan keletkezett, hanem egy jövőbe mutató gazdaság-politikai terv alapján. A helyi lakossággal való interakción alapuló projekt azt kívánja feltérképezni, hogy az elmúlt 20 év folyamán milyen mértékben alakultak ki az önkormányzatiság, társadalmi részvétel és aktív állampolgárság formái.

A projekt 3 részből áll:

1) Előzetes interjúk és kutatások Dunaújvárosban, találkozás helyi és országos szakemberekkel, 2009. szeptember (köztük Germuska Pál történész, Horváth Sándor történész, Niedermüller Péter kultúrantropológus, N. Kovács Tímea kultúrantropológus, Szirmai Viktória szociológus, városkutató)

2) Egy interaktív játék kezdeményezése és lefolytatása, melynek során a városlakóknak és közéleti szereplőknek alkalma nyílik arra, hogy a megszokott foglalkozásuktól és közéleti szerepüktől elrugaszkodva, részben a többi játékos irányításával, más és más szerepkörökbe lépjenek. A közösségi játék a helyi nyomtatott és internetes sajtóban és televízióban nyomon követhető. 2009. október-november

Mielőtt a játék témáját és lebonyolításának pontos módját eldöntöm, fel kell mérnem, hogy:

a) mely (a várossal kapcsolatos témák) érdeklik leginkább Dunaújváros lakosait. Itt elsősorban mindennapi társadalmi témákra, urbanizmusra, a város közéletére, jövőbeli fejlődési irányára, belső dinamikájára és viszonyaira, a változásokat hordozó illetve a jelenlegi helyzetet konzerváló tényezőkre gondolok.

b) melyik játékforma lenne a legérdekesebb és legvonzóbb az emberek számára

A játék célja, hogy a lakosok közös kreatív stratégia-javaslatokkal álljanak elő a jelenlegi (azaz a játékban vázolt) helyzet megváltoztatására. A helyzet felmérése után tudom majd elhatározni, hogy melyik játék-taktikát alkalmazzam.

Augusto Boal alábbi színházi technikáiból indulok ki:

- a Forum theatre (fórum színház) technika alkalmazása során a lakosok a megszokott foglalkozásuktól és közéleti szerepüktől elrugaszkodva, részben a többi játékos irányításával, más és más szerepkörökbe lépnek;
- az Invisible theatre (láthatatlan színház) technikával el lehet játszani valamely roblémát/témát/kérdést a nyilvános térben titokban, anélkül, hogy a közönség tudná, hogy az egy előzőleg begyakorolt jelenet;
- a Newspaper theatre (újság színház) technika azt teszi lehetővé, hogy a közönség maga hozza létre a játékot ahelyett, hogy egy már készen álló jelenet nézője volna. A technika arra szolgál, hogy bárki felépítsen egy színházi jelenetet egy újsághírt vagy bármely más írásos anyagot alapul véve.
- az Image theatre (képszínház) technikában a résztvevőknek az a feladatuk, hogy egyenként, saját és/vagy mások testéből egy-egy adott helyzet, érzés vagy gondolat reprezentációját, „képét” formázzák meg, majd csoportokat alkotva újra-alkossák és egy képpé formálják a korábbi különálló részleteket. Emögött Boal azon meggyőződése rejlik, hogy a test az elsődleges kifejezési eszközünk, s hogy beszéd helyett a testet használva a gondolatokat gyakran „blokkoló” vagy megsűrő tényezőkön túl lehet lépni. Boal ilyenkor arra biztatja a résztvevőket, hogy azonnal hozzák létre a „képeiket” és ne gondolkodjanak rajtuk hosszasan, mert az meggátolhatja az adott dologról való nyers és kimódolatlan benyomások kifejezését
- a Legislative theatre (törvényhozó színház) technikával pedig lehetséges új törvényeket elképzelni és megvitatni

Valamennyi technikánál SMS-en és facebook-profilon keresztül kommunikálnának az emberek, a kérdéseket és a válaszokat pedig a helyi nyomtatott sajtóban és televízióban lehetne nyomon követni; az „eredményeket” pedig óriásplakáton vagy digitális display-ken mutatnánk.

A játék kísérleti jellegű, és a végeredménye fogja meghatározni a projekt további alakulását.

3) A projekt előfeltételezéseinek, hipotéziseinek, valamint a munkafolyamat során nyert felismerések, tapasztalatok nyilvános bemutatása óriásplakátok és nyilvános beszélgetések formájában. 2009. november

Ez a fokozatos munkamódszer több korábbi munkámra is jellemző, így például a 2005-ös „Austrians only“ (Csak osztrákoknak) és az „1CHF = 1VOICE“ (1 svájci frank = 1 szavazat) című munkámra is, melyet 2007/2008-ban valósítottam meg. Mindkét munkában arra törekedtem, hogy egy lokálisan aktuális és égető, a többségi társadalom által azonban elhallgatott szociális problémára hívjam fel a figyelmet. A munkák befogadói mindkét esetben az adott ország, illetve országrész lakói és döntéshozói voltak. Az ausztriai projekt közvetlenül a lakosságot szólította meg, reakcióikat egy szakemberek által működtetett telefonos szolgálat fogadta. A többnyire felháborodott osztrák betelefonálók a telefonbeszélgetés során fontos információkat kaptak az országban foglalkoztatott illegális vendégmunkások helyzetéről. Ezzel szemben a svájci projekt az ún. sans papiers-népesség mozgósítása révén a berni országgyűlést szólította meg. Az állam hallgatolagos beleegyezésével illegálisan Svájcban tartózkodó népesség körében pénzt gyűjtöttem a parlament felújítási munkálataira. Céлом a sans papiers helyzetének nyilvános vitára bocsátása, illetve a politikai döntéshozók állásfoglalásának kikényszerítése volt.

Részletek a weboldalon: www.andreja.org

A dunaújvárosi projekt első pillantásra kevésbé „radikális“, célkitűzése a lakosság és a politikai döntéshozók közötti párbeszéd és együttműködés elősegítése, a létező és nem létező víziók megjelenítése. A kérdés, hogy „Milyenek képzel el Dunaújváros jövőjét?“ feltételezésem szerint jó kiindulópont a megcélzott közösségek és egyének megszólítására, hiszen azért, ami még nincs, egyszóval a jövőért senki nem érzi felelősnek önmagát. A projekt ugyanakkor a város jövőképein keresztül a éppen jelen hiányosságairól, a város jövőjét illető civil és döntéshozói elképzelések minőségéről szól.